

Kultura je del celotnega življenja občine

»Danes, na današnji stopnji družbenega razvoja, ki je preobremenjen z najrazličnejšimi deklarativnimi opredelitvami in cilji, so za ljudi privlačne predvsem dejavnosti, v katerih lahko najdejo sebe in svoj interes...« Poudariti je treba, da imamo v Centru bolj kot drugod v Ljubljani specifičen položaj, je dejal sekretar ZKO Center Miro Kokolj.

Za središčno občino je v odnosu na druge ljubljanske občine značilno večje število društev, ki s svojim kakovostnim programom in ugledom odmevajo v ožji in širši domovini, pa tudi v svetu. Torej njihovo delovanje žarči navzven, posega krepko čez občinske meje in sodi v bistvu pod Center le zaradi lokacije. Gre npr. za APZ Tone Tomšič, Partizanski pevski zbor, UZ Emil Adamič, Slovenski oktet, Ljubljanski oktet, oktet Gallus itd. Ob teh pa delujejo tudi taka društva, ki zaradi kadrovskih, prostorskih, organizacijskih, starostnih, programskih in drugih težav ne morejo dosegati večje izvajalske kvalitete.

Problemi organiziranja ljubiteljske kulture in kulturnih dejavnosti v občini Ljubljana Center se delno razlikujejo od problemov v drugih občinskih zvezah, kjer ni tolikšne koncentracije kvalitetnejših ljubiteljskih skupin in številnih kulturnih institucij. Če velja za druge občine v Sloveniji in njihove krajevne skupnosti načelo, naj bi pospešeno

spodbujali ustanavljanje novih kulturnih društev v okviru krajevnih skupnosti, je treba poudariti, da je za občino Ljubljana Center to manj primerno, kajti njena velikost je taka, da sta si dve najbolj oddaljeni krajevni skupnosti vsaka sebi komaj za streljaj. Niti časovna niti zemljepisna oddaljenost ne ovirata nikogar, da se ne bi mogel povezati v eno od obstoječih ljubiteljskih kulturnih društev, zlasti če vemo, da so kakovostna in znana prek ozkih občinskih meja. Z eno besedo: zaradi te zgoščenosti na majhnem prostoru velja izkoristiti že obstoječa društva z novimi člani, saj bomo na ta način varčevali, društvom pa pomagali iz kadrovskih in prostorskih zadreg.

Na tem mestu se nam vsiljuje vprašanje, kakšna naj bi bila s tem v zvezi vloga ZKO tu in danes?

Dolgo vrsto let so bile zveze kulturnih organizacij zgolj izvajalke, povezovalke in idejno-estetsko ter vsebinsko usmerjevalke prizadevanj ljubiteljev. ZKO naj bi torej ne bila več tisto ali samo tisto, kar je bila vrsto let, to je zgolj nekakšen servis za organiziranje nekaterih pomembnejših občinskih prireditev, proslav, dogodkov, odkritij spomenikov in podobnega. Tako kot je bilo na nedavnem delovnem srečanju predsednikov in tajnikov občinskih ZKO poudarjeno: »Zveza kulturnih organizacij v občini naj bi ne bila osamljen otok, pač pa naj bo odprta, vključena v celotno življenje občine na vseh

ravnih najširše družbene dejavnosti. ZKO naj bi ne bila več le pasivna povezovalka raznih društev, pač pa naj kritično in objektivno oblikuje kulturno življenje v svojem okolju.«

Ta proces spreminjanja je sicer že stekel, polnokrvno uveljavil pa se še ni. V proces prenavljanja zvez kulturnih organizacij bi morali pritegniti tudi vse družbenopolitične dejavnike. Za hitrejši in kvalitetnejši razmah ljubiteljskih kulturnih dejavnosti bi morali intenzivneje razvijati mentorske mreže, bolj bi se morali prizadevati za podružbljanje kulture in kulturnih dejavnosti med občani.

Poleg finančnih in drugih problemov, ki pestijo ljubiteljsko kulturno tvornost nasploh, bi bilo na tem mestu treba omeniti še predvsem problem zaprtosti med posameznimi področji ljubiteljske kulturne dejavnosti, tako ljubiteljev samih, kot tudi zvez kulturnih organizacij. Prav to zaprtost in neinformiranost bi bilo treba v korist kakovosti in uspešnosti kulturnih društev v najkrajšem času preseči.

Pomen, vlogo in upravičenost ljubiteljskih društev pa naj za konec še podkrepimo s citatom iz govora F. Šetinca na 3. kongresu samoupravljavcev Jugoslavije: »Ljudje, zlasti mladi, navezujejo v njih pristne odnose z drugimi ljudmi, v njih uveljavljajo svojo moč, svojo nadarjenost, vse to pa se potem bogato obrestuje tudi v delovnih procesih, na delovnem mestu... Danes, na današnji stopnji družbenega razvoja, ki je preobremenjen z najrazličnejšimi deklarativnimi opredelitvami in cilji, so za ljudi privlačne predvsem dejavnosti, v katerih lahko najdejo sebe in svoj interes...«

V.L.

Takile pa so mladi miličniki (seveda brez uniform), kadar nastopajo na odru

Mladi miličniki na odrskih deskah

Ko hodimo mimo poslopja na Kotnikovi ulici ter gledamo dekleta in fante, ki resno s knjigami stopajo vsako jutro v sivo stavbo, si le težko predstavljamo, da za to resnostjo tli iskra, ki se lahko takoj razbohoti v iskren in prijateljski nasmeh. Nasmeh, ki dokazuje, da poklic ne more biti ovira, ki bi preprečevala in zapirala poti medsebojnih tovariških in prijateljskih odnosov. V šoli za miličnike iščejo vrsto oblik, ki bi miličnike še bolj približale delovnemu človeku in občanu. To obliko so našli v delu na kulturnem področju.

Sprva so malo sramežljivo oblikovali kulturne programe, ki so jih naštudirali miličnice, miličniki in kadeti. Prikazali so jih najprej v svojem okolju ob raznih proslavah. S tem pa so pridobivali izkušnje, okreplila pa se je tudi zavest v mladih ljudeh, da so sposobni storiti kaj zahtevnejšega in to tudi ponuditi občinstvu zunaj svojega delovnega okolja. Že prvi poskus, ko so nastopili v posameznih delovnih skupnostih zunaj šole, so pokazali veliko presečenost in topel sprejem med delovnimi ljudmi. To jih je spodbudilo, da so v šoli sprejeli kot trajno obliko dela v izvenšolski dejavnosti oblikovanje in izvajanje kulturnih programov.

Zahtevnejši program pa je narekoval, da se je potrebno povezovali tudi z akterji kulturnega poslanstva zunaj delovnega okolja. Razumevanje, podporo in pomoč so našli pri delavcih RTV.

Uspeha pri tem delu pa ne bi mogli zagotoviti, če bi prepustili delo stihiji. Nalogo kulturnega animatorja je prevzel predavatelj Viki Majcen. Pod njegovim vodstvom se je oblikovala kulturna skupina, sestavljena iz učencev šole in iz predavateljskega in vzgojiteljskega zbora. S tem pa so dosegli širino in oblikovale so se pevske, glasbene in dramske skupine. Dramska skupina je pripravila komedijo En dan z Rober-

tom, delo nemškega dramatika.

Na krstno predstavo so povabili predstavnike šole, uprave za notranje zadeve, republiškega sekretariata za notranje zadeve in kulturnih delavcev. Predstavo so izvedli tako doživeto, da se je ne bi sramovala nobena kulturna skupina z dolgoletno tradicijo. Enkratno so podali tipičen angleški humor, ki je dobil nadih našega domačega humorja, s tem da so uporabili prizvoke slovenskih dialektov. Posebno pa je bil podan postopen prehod robota Roberta v človeka, medtem ko so ljudje iz njegove okolice prevzemali vse bolj robotske značilnosti. Po predstavi so bili igralci delni dolgotrajnega in burnega aplavza.

Doživeta predstava pa je že tudi rodila uspeh, kajti dobili so mnoga vabila za gostovanje. Prvo tako gostovanje so imeli v Domu upokojencev na Taboru, kjer niso mogli verjeti, da so to resnično miličniki, ki jih v vsakdanjem življenju srečujejo na cesti resne in službeno zavzete. Omajal se je predsodek, da lahko miličnik samo izvaja zakonske ukrepe, ne pa da se pojavlja tudi v drugih oblikah družbenega in družabnega življenja.

Sami so nam ponudili obliko sodelovanja, ki jo je potrebno gojiti, jo dopolnjevati in razvijati.

FRANC TOMŠE

POGOVOR S CIRILOM POGAČARJEM, PREDSEDNIKOM DRUŠTVA INVALIDOV

Stopnica, ki postane nepremagljiva stena

»Ljudem, ki jih je življenje kakorkoli prikrajšalo za normalno gibanje ali jih celo priklenilo na invalidske vozičke, je treba vlivati voljo. Prižgati iskrice, ki v njih morda še tli, da bi se po svojih močeh vključili v družbo,« je med drugim dejal Ciril Pogačar, predsednik društva invalidov v naši občini, ko je tekla beseda o letu invalidov in o prizadevanjih, kako jim pomagati, da pomoč ne bi zvenela v prazno usmiljenje.

– Kaj je tisto, kar invalide posebej ovira, da bi lahko živeli v mestu, kakršno je naše?

»V naši družbi smo prav gotovo dobro poskrbeli za zdravstveno utrjevanje in njihovo rehabilitacijo. Pozabili pa smo na najbolj navadno reč, kot so na primer stopnice ali pločniki; to je glavna ovira za večjo gibljivost invalidov na vozičkih,« je odgovoril in pri tem pokazal na vhodna vrata same društvene pisarne v Prijateljevi ulici, kjer so stopnice visoke, enako prag, skratka, primerno le za zdrave ljudi.

Če tega že nismo počeli doslej, bi se morali vsaj odslej bolj zavedati, da je med nami veliko ljudi, ki nimajo brezskrbnega koraka v življenje. V prvi vrsti bi nanje morali misliti urbanisti, za njimi gradbeniki in vsaj v novih stavbah ter na najnovejših ulicah narediti tisto, česar ni bilo doslej: dohode do zgradb, nizke pragove in

pločnike brez ostrih robov. To je tako malo, da je preprosto nerazumljivo, zakaj tega ne delamo.

Resnica je preprosta kot kruh, a grenka kot pelin.

»Kdor je samo doma, a takšnih je žal vse preveč, je odrezan od družbe,« je nadaljeval Ciril Pogačar, tudi sam invalid, »a mi, invalidi, želimo po svojih močeh prispevati svoj kamenček k razvoju te družbe. Nepopisno lep je občutek, da si ti koristen tej družbi, da nekaj veljaš, da ji nisi le v breme.«

Zato je bila nadvse koristna problemska konferenca, ki so jo nedavno sklicali v naši občini, da bi ponovno potrkali na vest zdravih, kako je v tej družbi treba ustvariti ozračje, naklonjeno invalidom. In prav tega ozračja primanjkuje. Najprej je treba invalidom omogočiti, da se med seboj spoznajo, se pogovorijo in povežejo v družbo kot vsi drugi. Invalidi v

občini Center so sicer aktivni, vendar se pritožujejo, da nimajo priložnosti za rekreacijo, kar bi kot meščani posebej potrebovali. Hkrati bi jim prav

Ciril Pogačar

prišel prostor, kjer bi se lahko sestajali kot člani društva.

»Prostor sicer imamo, a kaj, ko ni

ni dostopen niti nima sanitarij. Potrebno bi ga bilo prenoviti in morda nekoliko razširiti, da bi sem lahko prišel vsak tudi z vozičkom. Za predavanja, filme in druge shode uporabljamo dvorano pri krajevni skupnosti, nimamo pa balinišča, kegljišča in sploh prostorov za rekreacijo.

Telovadnice so preveč zasedene. Ponudili so nam prostor v Wolfovi ulici, a bi vanj morali vložiti preveč denarja, če bi ga hoteli primerno usposobiti. Ko bi vsaj prišli do kegljišča,« je skoraj vzkliknil Ciril Pogačar.

Ciril Pogačar je bil zadovoljen s problemsko konferenco, saj so se je udeležili skoraj vsi predstavniki družbenopolitičnih organizacij naše občine in nekaj jih je bilo celo iz republiških teles.

»Upam si trditi, da se stvari premikajo na boljše, da se prebujajo tisto, kar najbolj potrebujemo, se pravi osveščenost občanov, da smo tudi mi del te družbe, del njih, če hočete. Za konec bi samo še zastavil vprašanje, ki se nanaša na začetek najinega pogovora: ali smemo računati na dostopnost k novemu zdravstvenemu domu Center?«

A. ADAMIČ